

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VĮ IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS TURTO VALDYMAS

2010 m. gruodžio 29 d. Nr. VA-P-20-4-25
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 2-ojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojo Mindaugo Milčiūno
2010-05-03 pavedimą Nr. P-20-4

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Rita Buidovienė (grupės vadovė)
Liudvikas Smilgevičius
Laurynas Bilkis
Jolanta Dvinelytė

Auditas pradėtas 2010-05-03
Auditas baigtas 2010-12-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

VĮ „Ignalinos atominė elektrinė“ (toliau – IAE arba įmonė) nuosavybės teise priklauso valstybei ir valstybės jai perduotą ir jos įgytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise.

Nuo 2009 m. sausio 12 d. valstybė IAE savininko teises ir pareigas įgyvendina per Energetikos ministeriją (iki 2009 m. – per Ūkio ministeriją). Pažymėtina, kad nuo 2010 m. kovo 4 d. buvo paskirtas naujas įmonės generalinis direktorius. Ankstesnis generalinis direktorius šias pareigas ėjo nuo 1995 m. gegužės 2 d. Be to, energetikos ministras 2009 m. rugsėjo 28 d. patvirtino naujos sudėties IAE valdybą. Vykstant IAE eksploatavimo nutraukimo procesui, įmonės valdymo organai kuo mažiausiomis sąnaudomis turi užtikrinti valstybei nuosavybės teise priklausančio turto apsaugą, tvarkymą, priežiūrą ir apskaitą.

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai valdomas įmonės turtas.

Atsižvelgdami į tai, kad 2004 m. gruodžio 31 d. sustabdžius I energijos bloką IAE nuo 2005 metų negavo dalies pajamų ir pelno iš buvusios pagrindinės veiklos – elektros energijos gamybos, o 2009 m. gruodžio 31 d. sustabdžius II energijos bloką nuo 2010 metų iš viso negauna pajamų ir pelno, neanalizavome ilgalaikio, trumpalaikio turto gražos, turto apyvartumo rodiklių, pagal kuriuos paprastai vertinamas turto valdymo efektyvumas. Atsirinkdami detalesnei analizei atskiras turto rūšis, vertinome šiuos faktorius:

- ilgalaikio materialiojo turto likvidumą – kaip greitai turimą turtą galima paversti pinigais;
- ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo atitiktį įmonės pagrindiniams veiklos tikslams;
- gaunamą ekonominę naudą iš išnuomoto ilgalaikio materialiojo turto;
- sukauptų atsargų optimalumą;
- gaunamą ekonominę naudą iš laisvų piniginių lėšų.

2009 m. gruodžio 31 d. IAE valdė 2 mlrd. 223 mln. Lt turtą, iš jo: ilgalaikis turtas sudarė 768,6 mln. Lt, arba 34,6 proc., trumpalaikis turtas – 1 mlrd. 454 mln. Lt, arba 65,4 proc. Įmonė valdomą turtą privalo nuolat peržiūrėti ir įvertinti, kiek jis yra ekonomiškai naudingas, kokia įmonės turto sudėtis ir kaip ji turėtų būti keičiama siekiant efektyvesnės įmonės veiklos.

Audito metu nustatėme:

2005–2009 metais IAE valdymo organai, priimdami sprendimus dėl ilgalaikio turto, nepanaudojo visų galimybių efektyviau valdyti įmonės turtą, nes IAE valdė jai nereikalingą arba netinkamą naudoti nebaigtos statybos 3,98 mln. Lt turtą, kuris įmonei nedavė ir ateityje neduos jokios ekonominės naudos. Be to, įmonė nuomodama 68 gyvenamosios paskirties patalpas, turi daugiau gyvenamųjų patalpų išlaidų negu gauna pajamų už šių patalpų nuomą. Atsižvelgiant į tai, IAE pasiūlė teisės aktų nustatyta tvarka realizuoti šį įmonės veiklai nereikalingą turtą.

IAE, įsigydama ilgalaikį turtą, prekes ir paslaugas ne visais atvejais pirko jas ekonomiškai naudingiausiomis kainomis. Įmonė įsigijo įvairios medicininės įrangos už 6,4 mln. Lt, nors tokios įrangos pirkimo poreikis buvo nepagrįstas. Atvirojo konkurso, supaprastinto atvirojo ir mažos vertės pirkimo būdais įsigyta medicininė įranga buvo piršta iš vieninteliu pasiūlymu pateikusių tiekėjų, kurie nekonkuravo tarpusavyje. Kadangi rentgeno kompiuterinis tomografas buvo įsigytas be valdybos pritarimo, o medicininės įrangos aptarnavimo sutartys sudarytos nesivadovaujant teisės aktu nustatyta tvarka, IAE vadovybė turi įvertinti darbuotojų, atsakingų už šiuos sandorius, atliktus veiksmus.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos Ignalinos atominės elektrinės apsaugos rinktinės (VSAT) sąmatose nurodytų išlaidų pagrįstumą IAE padalinys – Fizinės saugos tarnyba kontroliavo nepakankamai, nes jas planuojant nebuvo atsižvelgiama į faktines praėjusių metų išlaidas. IAE vadovybei pasiūlėme paskirti asmenį, atsakingą už VSAT rinktinės sąmatose nurodytų išlaidų analizę, pagrįstumą ir kontrolę.

Metalo gaminių inspekcijų ir bandymų paslaugas 2010 metams IAE įsigijo netaikydama Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų viešojo pirkimo procedūrų. Kadangi šių paslaugų kainos nenustatytos paslaugų sutartyje, finansavimas Ignalinos programos lėšomis sustabdytas. Minėti darbai nevykdomi nuo 2010 m. liepos 1 d., todėl nėra pakankamai užtikrintas branduolinės energetikos objektų saugus eksploatavimas. Energetikos ministerijai pasiūlėme šį klausimą skubos tvarka spręsti su atitinkamomis tarnybomis.

IAE per 2005–2009 m. laikotarpį realizavo turto už 25,9 mln. Lt, tačiau į VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo (toliau – fondas) sąskaitą šių lėšų nepervedė, nors Fondo įstatymo 3 str. nustatyta, kad fondo lėšas sudaro lėšos, gautos už IAE eksploatavimo nutraukimo metu realizuotą turtą. Tokia situacija susiklostė dėl to, kad Energetikos ministerija, VATESI ir IAE neturi vieningos nuomonės dėl IAE eksploatavimo nutraukimo proceso pradžios. Šiuo klausimu Vyriausybei (fondo steigėjui) ir Energetikos ministerijai (fondo valdytojui) pasiūlėme užtikrinti stabilų fondo lėšų papildymą, ieškoti galimybių ir spręsti klausimą dėl šio fondo pajamų šaltinių.